

Групи методів організації роботи підлітків і формування досвіду поведінки включають: педагогічну вимогу – конкретне завдання для учня, щоб виявити його ставлення у ситуації гуманного вибору; громадську думку – думка вихованців, яка впливає на формування позитивних або негативних рис особистості в ситуаціях етичних стерестипів та забобнів; створення виховних ситуацій – дозволяє педагогу запропонувати підлітку такі умови морального вибору, які обов'язково допоможуть йому виявити позитивні або негативні риси характеру вихованця.

Методи стимулювання й корекції поведінки підлітка – методи залучення учня до творчої роботи: виконання творчих завдань; участь в конкурсах; методи заохочення до навчальної роботи школяра: система похвал та підбадьорювання, матеріальні стимули; методи покарання: обмеження певних прав, накладення додаткових обов'язків, моральне осудження.

Щоб краще розібратись у різноманітті форм організації виховання культури міжетнічних стосунків підлітків, скористаємось прийнятою в педагогічній літературі класифікацією, в основу якої покладено кількість учасників, які беруть участь у виховному заході. Відповідно до такої основи класифікації, дослідники Л. Байбородова, Д. Журавльов, Л. Щелкунова, І. Харисова та інші, поділяють форми організації виховання на три групи: масові, групові, індивідуальні [2; 3].

До масових форм виховної роботи у позашкільних навчальних закладах належать: тематичні вечори, вечори запитань і відповідей, тижні з різних предметів, зустрічі з видатними людьми, огляди конкурси, олімпіади, туристичні заходи, фестивалі, виставки стінної преси тощо. Груповими формами виховної роботи у позашкільних навчальних закладах є гуртки, екскурсії, походи, класні години та інші. Індивідуальними формами виховної роботи у позашкільних навчальних закладах є: читання художньої літератури, колекціонування, філателія, нумізматики, гра в шахи, гра на музичних інструментах, вишивання, малювання тощо.

Отже, для виховання культури міжетнічних стосунків в гуртках, незалежно від їх спрямування, слід використовувати широкий набір педагогічно доцільних методів та форм роботи в практичній діяльності керівників гуртків для цікавішого проведення заняття, доступнішого засвоєння матеріалу, що в свою чергу стимулює різноманітні форми творчої співпраці гуртківців. Така ситуація ефективно впливає на розвиток у вихованців духовно-моральних якостей як шляхом прямої взаємодії, так і в процесі програвання поведінкових ситуацій, які сприяють вибору відповідної поведінки, прийнятій у багатонаціональному колективі.

Література:

1. Кукушин В.С. Теорія і методика виховної роботи: Учебное пособие. Изд. 2-е, перераб. и доп. – Москва: ИКЦ «МарТ», Ростов н/Д: Издательский центр «МарТ», 2004. – 352 с.
2. Методика виховної роботи: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Л. Байкова, Л. Гребенкина, О. Еремкина и др.; под ред. В. Сластенина. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 144 с.
3. Сорока Г.І. Сучасні виховні системи та технології: навчально-методичний посібник для керівників шкіл, вчителів, класних керівників, вихователів, слухачів ШО / Г.І. Сорока. – Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2002. – 128 с.

Гайдук Л. Л.
НТУУ «КПІ»

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

На сьогоднішній день, в рамках Болонського процесу, ситуація в галузі навчання студентів іноземної мови в неможливо вузькому змінює. Орієнтація вузького курсу на формування у студентів неможливих спеціальностей умінь різних видів професійного спілкування з використанням іноземної мови вимагає вирішення цілого ряду питань, що стосуються оптимальної організації процесу навчання згідно сучасних вимог та реальних умов викладання.

Максимально стислий курс іноземної мови у неможливо вузькому змінює свої корективи у програму: зростаючий розрив між обсягом знань, призначених для вивчення, й можливість їх засвоєння можна подолати шляхом розвитку розумових здібностей студентів, формуванням в них готовності до самостійного опанування знаннями. Це можливо зробити за рахунок правильної організації самостійної роботи.

Однак, перш ніж перейти до розгляду науково-теоретичних основ організації СРС, слід зазначити, що даний вид діяльності є чи не найефективнішим при вивченні іноземної мови. Так, згідно з оцінками спеціалістів в галузі педагогічної фізіології, ефективність різних режимів навчання має наступні кількісні характеристики [2]:

- читання текстового матеріалу – 10%;
- слухання інформації на слух – 20%;
- сприйняття візуальної інформації – 30%;
- поєднання візуальної та аудіо інформації – 50%;
- обговорення інформації з іншими – 70%;
- отримання інформації на основі власного досвіду – 80%;
- пояснення навчального матеріалу – 90%.

У сучасній психолого-педагогічній літературі існують різні підходи до визначення поняття «самостійна робота студентів». Згідно з одним із них самостійну роботу визначають як «будь-яку організовану викладачем активну діяльність студентів, спрямовану на виконання дидактичної мети в спеціально відведений для цього час» [1]. Самостійна робота передбачає наявність мети, завдання, самостійного плану їх досягнення, здійснення дій, отримання результату (набуття нових знань, умінь, навичок, розвиток особистості, здібності самостійно приймати рішення і переносити способи розв'язання на інші задачі) та його контролю [8]. Найповнішою мірою самостійна робота студентів може здійснюватися у позааудиторний час, але самостійна робота зовсім не передбачає повну відсутність керівника, тобто викладача. У випадку, якщо студент не зможе розв'язати якесь питання самостійно, він може звернутися по допомогу або консультуватися до викладача. Окрім цього, викладач задіяв в організаційно-методичній частині роботи, він розробляє підходи, методи, форми і засоби, які направлені на організаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів [12].

Що стосується функцій самостійної роботи студентів, то тут насамперед слід зазначити, що вона виступає «в ролі специфічного педагогічного засобу організації і керування самостійною діяльністю студента в навчальному процесі» [6]. До того

ж, «процес самостійного пізнання є результатом мислительної діяльності, його можна розглядати як активну цілеспрямовану діяльність, у ході якої здійснюється переробка вже відомої і тільки що сприйнятої інформації» [11].

Головними цілями організації самостійної роботи з іноземної мови в ВНЗ є насамперед формування мовленнєвої, навчальної, професійної компетенції, розвиток самостійності як риси особистості. Своєрідність цієї дисципліни полягає в тому, що в ході її вивчення формуються вміння і навички користуватися іноземною мовою як засобом спілкування, засобом отримання нової, професійно значущої інформації [8].

Основними організаційними принципами СРС з іноземної мови є принципи добровільності та масовості, принцип урахування і розвитку індивідуальних особливостей та інтересів студентів, принцип зв'язку поза аудиторної роботи із заняттями у вищому навчальному закладі [12].

Слід, однак, зазначити, що поняття «самостійна робота» включає в себе не тільки виконання студентами домашніх завдань, а й різні види їх навчально-пізнавальної діяльності під час аудиторних занять. Загалом виділяють дві основні форми самостійної роботи у вищій школі: під час аудиторних занять і поза аудиторією [13].

Підсумовуючи, слід зазначити, що самостійна робота може бути правильно організована лише за умови, якщо вона дійсно є органічною частиною системи навчання студентів у вищій школі. Органічне поєднання аудиторного заняття з домашньою самостійною роботою забезпечить формування комунікативної компетентності студентів і сприятиме розвитку їх пізнавальної та соціальної активності.

Література:

1. Алексюк А.Н., Аурзанайн А.А., Підкасистий П.И., Козаков В.А. Организация работы студентов в условиях интенсификации обучения. – К.: ИСДО, 1993. – 96с.
2. Гульязев А.К. Multimedia Authorware 6.0. Разроботка мультимедийных учебных курсов. – СПб.: Учитель и ученик: КОРОНА принт, 2002. – 400с.
3. Караева Т.В. Ставлення викладачів та студентів до автономії у процесі навчання англійської мови // Іноземні мови. – 2004. – № 1. – С.36-38.
4. Коньшова А.В. Организация самостоятельной работы учащихся по ИЯ. – СПб.: КАРО, Мн.: Издательство «Четыре четверти», 2005. – 208с.
5. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. – К.: Ленвіт, 1999. – 320с.
6. Підкасистий П.И. Самостоятельная познавательная деятельность школьников в обучении. – М.: ВШ, 1980. – 164с.
7. Розенбаум Е.М. Самостоятельная работа студентов первого курса по французскому языку. Метод. пособие. – Запорожье: ЗГПИ, 1964. – 32 с.
8. Смирнова М.І. Дидактичні засади організації самостійної роботи з іноземної мови студентів вищих економічних навчальних закладів: Автореф. Дис. ... канд. педагог. наук. – Київ: 2005. – 20 с.
9. Смирнова М.І. Самостійна робота студентів як засіб формування мовної компетенції // Вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка. – К.: ІВЦ «Політехніка», 2003. – № 3. – С.207-212.
10. Ткаченко В. Вчитись – справжнє мистецтво // Освіта. – 2005. – № 3. – с.17
11. Трубацова С. Роль методів самостійного набуття знань в організації пізнавальної діяльності учнів // Рідна школа. – 2001. – № 1. – С.39-42

Інтернет джерела:

12. Більєва Ю.В. Організація самостійної роботи студентів з іноземної мови в аграрних вузах. www.gisnauka.com/11_NPRT_2007/Philologia/22391.doc.htm
13. Зубова Н.С. Самостійна робота як складова системи навчання студентів іноземної мови. www.bfpu.org/scientific_published/pedagogics_2_2004/23.doc

Гомзякова О. Ю.

Миколаївський комплекс Національного університету "Одеська юридична академія"

ФОРМУВАННЯ ПОЛКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ЮРИСТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Розуміння необхідності реалізації полікультурності в освітньому процесі знайшло відображення в основних державних документах: "Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті", "Концепція громадянського виховання", "Концепція 12-річної загальної середньої освіти", "Державні стандарти початкової, базової та повної середньої освіти". У всіх документах підкреслюється необхідність виховання людини демократичного світогляду, яка дотримується громадянських прав і свобод, з повагою ставиться до традицій, культури, віросповідання та мови спілкування народів світу. У зв'язку з цим змінюються і функції вчителя, його діяльність має бути спрямована на створення умов для саморозвитку суб'єктів учіння як етнічно само ідентифікованих особистостей, для формування і розвитку мета культурних потреб та здібностей всіх учасників навчального процесу. За цих обставин метою реформи вищої освіти на нових законодавчих і методологічних засадах є досягнення якісного рівня професійної підготовки фахівців у вищій школі, створення принципово нового підґрунтя для розвитку особистості, у нашому випадку юриста, здатного до роботи у полікультурному просторі.

Поширення процесів глобалізації та певною мірою пов'язане з цим збільшення кількості конфліктів на міжетнічному ґрунті обумовили загострення уваги до розвитку полікультурної освіти, яка стала невід'ємним складником державної політики сучасної України. Інтеграція України до європейської спільноти, приєднання вітчизняної системи вищої освіти до Болонської декларації, орієнтація на загальноєвропейські рекомендації та вимоги з мовної освіти передбачають реформування вищої школи, модернізацію полікультурної підготовки фахівців, зокрема майбутніх юристів. Розвиток і функціонування освіти зумовлюються чинниками, умовами та принципами існування суспільства, в тому числі принципом культуровідповідності, що передбачає організацію навчання у контексті культури, уважне вивчення цінностей рідної та іншомовної культур як застави формування людини майбутнього. У різних регіонах України нагальність реалізації згаданого принципу проявляється по-різному. Для Миколаїва у зв'язку з мовними питаннями полікультурність та культуровідповідність освіти отримали і значний соціальний резонанс і сенс. Метою даної статті є визначення структури полікультурної компетентності студентів-юристів у контексті культурологічної парадигми освіти.

Під культурологічною парадигмою сучасної освіти будемо розуміти рівноправну взаємодію учасників навчального процесу, спрямованого на формування у майбутніх юристів під час вивчення іноземної мови мотивації та інтересу до культури іншого народу, розвитку мовних та аналітичних умінь, які